

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 20 päivänä tammikuuta 2014

8/2014

Laki

alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta

Annettu Helsingissä 17 päivänä tammikuuta 2014

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan alueiden kehittämiseen liittyviin tukiin, jotka rahoitetaan maan kunnan kehittämisrahasta tai maaseudun kehittämistä koskevien valtakunnallisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen varatuista kansallisista varoista.

Tätä lakia sovelletaan Euroopan unionin rakennerahastovaroista ja niitä vastaavista kansallisista varoista myönnettäviin 6—8 §:n mukaisiin tukiin Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020 – Suomen rakennerahasto-ohjelman toimeenpanoon, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

Lain 3 luvun säännöksiä sovelletaan Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020 – Suomen rakennerahasto-ohjelman toimeenpanoon kaikilla ohjelmaa toteuttavilla hallinnonaloilla ja kaikissa välittävissä toimielimissä sen lisäksi, mitä asiaan sovellettavassa tukilainsäädännössä säädetään, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *rakennerahastovaroilla* Euroopan komission Euroopan unionin talousarvioista Suomeen myöntämiä rakennerahastojen varoja;

2) *rakennerahasto-ohjelmalla* Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020 -toimenpideohjelmaa;

3) *maakunnan kehittämisrahalla* valtion talousarvioon otettuja yksinomaan kansallisia alueiden kehittämiseen tarkoitettuja määrärahoja;

4) *maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin varatuilla määrärahoilla* työ- ja elinkeinoministeriön kansalliseen maaseudun kehittämiseen myöntämiä varoja;

5) *kansallisella julkisella rahoituksella* valtion, kuntien ja muiden julkisyhteisöjen tuettavaan toimenpiteeseen osoittamaa rahoitusta, etuutta tai suoritusta, joka on rahana määriteltävissä;

6) *omarahoituksella* hakijan tavanomaisessa toiminnassaan hallinnoimia yksityisiä

tai julkisia varoja tai luontoissuorituksia, jotka hakija osoittaa hankkeen toteuttamiseen;

7) *tuella* avustusta, joka myönnetään valtion tai Euroopan unionin taikka näiden molempien varoista;

8) *valtiontuella* Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, rahoitusta tai muuta etua;

9) *vähämerkityksisellä tuella* Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetussa komission asetuksessa tarkoitettua Euroopan unionin jäsenvaltion myöntämää tukea, rahoitusta tai muuta etuutta;

10) *kehittämishankkeella* määräaikaista hankesuunnitelmaan perustuvaa kehittämistoimintaa, jonka pääasiallisena tarkoituksena ei ole tuottaa välitöntä taloudellista etua tuen saajalle;

11) *investoinnilla* rakennuksen, rakennelman tai rakenteen rakentamista, laajentamista, korjaamista tai hankkimista sekä muuta aineellisen tai aineettoman käyttöomaisuuden hankkimista;

12) *alueella* maakuntajakolain (1159/1997) mukaisia maakunnan alueita tai valtion aluehallintoviranomaisten toimialueita sekä valtakunnallisessa toiminnassa Manner-Suomen aluetta;

13) *rakennerahastohankkeella* rakennerahasto-ohjelman toteuttamiseksi rakennerahastovaroin osarahoitettua hanketta;

14) *välittävällä toimielimellä* viranomaista, joka hoitaa hallinto- tai todentamisviranomaisen puolesta tuen saajiin liittyviä tehtäviä; ja

15) *yleisasetuksella* yhteiseen strategiakehykseen kuuluvaa Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1303/2013.

3 §

Viranomaiset

Tämän lain 6—8 §:ssä mainittuja tukia voivat myöntää työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, maakuntien liitot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sen mukaan kuin tässä laissa tarkemmin säädetään. Nämä viranomaiset toimivat tällöin valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuina valtionapuviranomaisina.

4 §

Valtionavustuslain soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun tukeen sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa säädetään, jollei jäljempänä muuta säädetä.

5 §

Tuen saajat

Tukea voidaan myöntää julkisoikeudelliselle tai yksityisoikeudelliselle oikeushenkilölle.

Tuki voidaan myöntää useammalle kuin yhdelle tuen saajalle yhteisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen saajista.

2 luku

Tukimenettely

6 §

Ministeriöiden myöntämä tuki

Työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää osan maakunnan kehittämisrahasta ja kansallisiin valtakunnallisiin maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin varatusta määrärahasta useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin tai valtakunnallisesti merkittäviin, alueiden tai maaseudun kehittämistä koskeviin hankkeisiin. Hankkeet voivat olla myös ministeriön itse toteuttamia.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää osan Euroopan aluekehitysrahaston ja Euroopan sosiaalirahaston varoista ja niitä vastaa-

vista valtion varoista rakennerahasto-ohjelman mukaisiin valtakunnallisesti merkittäviin, useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin hankkeisiin sekä rakennerahastojen teknisen tuen hankkeisiin. Hankkeet voivat olla myös ministeriön itse toteuttamia.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää sen käyttöön osoitetuista Euroopan sosiaalirahaston varoista ja niitä vastaavista valtion varoista tukea valtakunnallisesti merkittäviin, useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin rakennerahasto-ohjelman mukaisiin kehittämissankkeisiin.

Tarkemmat säännökset tuen myöntämisestä ja tuen käyttökohteista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Maakuntien liittojen myöntämä tuki

Maakuntien liitot voivat myöntää maakunnan kehittämisrahaa sekä Euroopan aluekehitysrahaston varoja ja niitä vastaavia kansallisia varoja:

1) alueiden kehittämistä ja alueen kuntien välisen elinkeinopoliittisen yhteistyön edistämistä koskeviin kehittämishankkeisiin (*alueellinen kehittämistuki*); kehittämishankkeessa investointien osuus voi olla enintään puolet hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista;

2) käyttöomaisuuden hankkimiseen tai sen muutos- ja parannustöihin perusrakenteen kehittämistä varten (*perusrakenteen investointituki*);

3) opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin ainoastaan Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettaviin kehittämissankkeisiin ja investointihankkeisiin.

Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettujen hankkeiden on oltava rakennerahasto-ohjelman mukaisia.

Maakuntien liitot voivat myöntää alueellista kehittämistukea myös maakunnan liiton itse toteuttamiin hankkeisiin, kuten rakennerahastojen teknisen tuen hankkeisiin.

Tarkemmat säännökset tuen myöntämisestä ja tuen käyttökohteista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten myöntämä tuki

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää tukea rakennerahasto-ohjelmaa toteuttaviin:

1) Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettaviin ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyviin kehittämishankkeisiin; kehittämishankkeessa investointien osuus voi olla enintään puolet hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista;

2) Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettaviin liikenteeseen ja infrastruktuuriin liittyviin kehittämissankkeisiin ja investointihankkeisiin;

3) Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitettaviin työllisyyden ja osaamisen edistämiseen ja sosiaaliseen osallisuuteen liittyviin kehittämishankkeisiin.

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää osan Euroopan aluekehitysrahaston ja Euroopan sosiaalirahaston ja niitä vastaavista kansallisista valtion varoista rakennerahastojen teknisen tuen hankkeisiin ja muihin 1 momentin mukaisiin itse toteutettaviin hankkeisiin.

Tarkemmat säännökset tuen myöntämisestä ja tuen käyttökohteista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Määrärahat ja niiden alueellinen jako

Tukea voidaan myöntää valtion talousarvioon otettujen määrärahojen rajoissa.

Valtioneuvosto päättää valtion talousarvioon varattujen määrärahojen jakamisesta alueittain.

Tarkemmat säännökset varojen jakamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

Tuen tulee olla perusteltua sen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta ja tuella tu-

myöntävä viranomainen voi päätöksellään velvoittaa tämän osapuolen myös ilmoittamaan 11 §:n mukaisesta vähämerkityksisen tuen määrästä jokaisen hankkeen osapuolen osalta.

Yhteishankkeessa kaikki tuensaajat vastaavat hankkeen toteuttamisesta yhteisvastuullisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteishankkeissa noudatettavasta menettelystä.

14 §

Hyväksyttävät kustannukset

Maakunnan kehittämisrahasta ja kansallisesta maaseudun kehittämiseen tarkoitettua määrärahaa rahoitetuissa hankkeissa tuki voidaan myöntää prosenttiperusteisena korvauksena, kertakorvauksena tai toteutuneisiin kustannuksiin perustuen.

Tuki myönnetään hankkeesta aiheutuviin kustannuksiin, joista on vähennetty hankkeeseen välittömästi kohdistuvat tai siihen liittyvät tulot.

Rakennerahasto-ohjelmasta osarahoitettavien hankkeiden hyväksyttäviin kustannuksiin sovelletaan 2 momentin lisäksi, mitä niistä Euroopan unionin lainsäädännössä ja 3 luvussa säädetään.

Tarkempia säännöksiä kustannusten hyväksyttävyydestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Tuen määrä

Tuki ei saa kattaa hankkeesta aiheutuvien kustannusten täyttä määrää, ja tuen hakijan tulee itse (*omarahoitus*) osallistua hankkeesta aiheutuviin kustannuksiin, jollei poikkeamiseen ole erityisiä syitä.

Maakunnan kehittämisrahasta tai kansallisesta maaseudun kehittämiseen varatusta määrärahaa rahoitetuissa hankkeissa osa hankkeen omarahoituksesta tai muusta kuin valtionrahoituksesta voi olla vastikkeetta tehtyä työtä tai tuotantopanoksen luovutusta (*luontoissuoritus*) taikka vastikkeellista todennettavissa olevaa työtä tai vastikkeellista

hankkeessa tarvittavan hyödykkeen luovutusta.

Tuki myönnetään prosenttiosuutena hyväksyttävistä kustannuksista tai kertakorvauksena.

Myönnettäessä tukea Euroopan unionin rakennerahastovaroista rahastojen osuuksien enimmäismääriin sovelletaan 1 ja 3 momenttien lisäksi, mitä Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen määrästä, luontoissuorituksesta ja vastikkeellisesta luovutuksesta.

16 §

Tuen hakeminen

Lain 6 §:n mukaisiin hankkeisiin tukea haetaan asianomaiselta ministeriöltä silloin kun se toimii tuen myöntäjänä. Lain 7 §:n mukaista tukea haetaan siltä maakunnan liitolta, joka myöntää tuen tai jonka alueella tuettava toiminta pääasiassa sijaitsee. Lain 8 §:n mukaista tukea haetaan toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Hakemuksesta on käytävä ilmi ainakin hankkeen yhteys ohjelmaan ja riittävät tiedot hakijasta, tuen käyttötarkoituksesta, arvio hankkeen kustannuksista, suunnitelma rahoituksesta sekä arvio vaikutuksista ja tuloksista sekä muista seikoista, jotka tuen myöntävä viranomainen tarvitsee hakemuksen ratkaisemiseksi. Jos kyseessä on 12 §:n mukainen tuen siirto, on hakemukseen liitettävä tiedot niistä hakuvaiheessa tiedossa olevista tahtoista, joille tukea on tarkoitus siirtää. Kirjallisesti tehty hakemus on allekirjoitettava.

Yhteishankkeessa tuen hakijoina ovat kaikki yhteishankkeen osapuolet.

Hakemuksessa on selvitettävä, miten valistelussa on huomioitu hankkeen kannalta merkityksellisten, aiemmin tuettujen hankkeiden tulokset. Lisäksi hakemuksessa on esitettävä selvitys siitä, miten hankkeella aikaansaatua toimintaa tullaan jatkamaan tai tuloksia tullaan hyödyntämään hankkeen päättymisen jälkeen, ellei tämä ole jo toiminnan luonteen vuoksi ilmeisen tarpeetonta.

Hakemus tulee vireille, kun se on toimitettu toimivaltaiselle viranomaiselle.

Rakennerahasto-ohjelman mukaisissa hankkeissa on tuen hakemisessa noudatettava lisäksi, mitä 23 §:ssä säädetään.

Tarkempia säännöksiä tuen hakemisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Tuen myöntäminen

Maakunnan liitto päättää 7 §:ssä tarkoitetun tuen myöntämisestä alueellaan. Maakunnan liitto voi päättää tuen myöntämisestä myös toisen maakunnan liiton alueella toteutettavaan hankkeeseen. Maakuntien liitot voivat myös päättää, että ne myöntävät tuen hankkeeseen yhdessä.

Asianomainen ministeriö päättää 6 §:ssä ja toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 8 §:ssä tarkoitetun tuen myöntämisestä.

Tukipäätökseen on otettava myönnetyn tuen määrä ja tässä laissa säädetyt tuen ehdot sekä tuen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset. Päätökseen tulee lisäksi ottaa ne Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut ehdot ja edellytykset, jotka olennaisesti ja välittömästi vaikuttavat tuen käyttöön ja maksamiseen. Tukipäätöksellä hyväksytään tuettavaa hanketta koskeva hankesuunnitelma.

Myönnettäessä tukea kestävän kaupunki-kehityksen hankkeelle on viranomaisen myönnettävä haettu tuki, jos hanke on siihen sovellettavan Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön sekä rakennerahasto-ohjelman mukainen.

Tarkempia säännöksiä tuen myöntämisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

18 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tukea voidaan myöntää sellaisiin kustannuksiin, jotka ovat syntyneet sen jälkeen, kun hakemus on tullut vireille.

Tuen käyttämisestä tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) säädetään. Tuen saajan on tällöin esitettävä selvitys hankinnan

toteuttamisesta, ellei hankkeeseen myönnetty tuki ole myönnetty kertakorvausmenettelyn mukaisesti.

Tuen saaja on velvollinen säilyttämään kaiken hankkeeseen liittyvän kirjanpitoaineiston ja muun aineiston niin, että tuen käytön valvonta on mahdollista. Kirjanpitoaineisto on säilytettävä siten kuin kirjanpitolain (1336/1997) 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen käyttöä koskevista ehdoista.

19 §

Tuen maksamisen hakeminen

Tuen maksamista maakunnan kehittämisrahasta ja valtakunnalliseen maaseudun kehittämiseen varatuista määrärahoista rahoituksissa hankkeissa haetaan tuen myöntäneeltä viranomaiselta. Maksamista haetaan kirjallisesti sitä varten vahvistetulla lomakkeella. Hakemus on allekirjoitettava. Maakunnan liitto voi päättää, että toinen maakunnan liitto voi hoitaa maakunnan kehittämisrahaan tai rakennerahastovaroihin liittyvät maksatukset sen puolesta.

Lain 6—8 §:n mukaisiin rakennerahasto-ohjelmasta rahoitettuihin hankkeisiin maksatusta haetaan käyttäen EURA 2014 -tietojärjestelmää niin kuin 26 §:ssä säädetään.

Tuen maksamisen hakemiselle voidaan asettaa määräaika.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maksatuksen hakemisesta, määräajasta ja siinä noudatettavasta menettelystä.

20 §

Tuen maksaminen

Tuki maksetaan ilman aiheutonta viivytystä takautuvasti päätöksessä hyväksytyyn kustannusmallin mukaisesti tai toteutuneiden, tukikelpoisten kustannusten perusteella. Tukea voidaan maksaa enakkoon, jos se on hankkeen toteuttamisen kannalta perusteltua.

Tarkempia säännöksiä tuen maksamisesta ja enakkoa koskevasta menettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Tietojen saanti ja luovuttaminen

Tietojen saantiin ja luovuttamiseen sovelletaan mitä 28 §:ssä säädetään.

3 luku

Rakennerahasto-ohjelmahankkeita koskevat erityissäännökset

22 §

Yleiset edellytykset

Rakennerahasto-ohjelmasta osarahoitettavaan hankkeeseen on oltava rakennerahasto-ohjelman mukainen ja sen on edistettävä toiminnalle ohjelmassa asetettuja tavoitteita.

Hankkeen tavoitteet eivät saa myöskään poiketa alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 35 §:ssä tarkoitetun kumppanuussopimuksen mukaisesta varojen käyttötarkoituksesta. Muissa kuin yksittäisten yritysten liiketoimintaa koskevilla kehittämissankkeissa on hankkeen tulosten oltava yleisesti hyödynnettävissä.

Välittävien toimielinten on rakennerahasto-ohjelmaa hallinnoidessaan noudatettava asiaa koskevaa Euroopan unionin ja kansallista lainsäädäntöä sekä niihin perustuvia varojen osoittamispäätöksessä asetettuja varojen käytön ehtoja.

23 §

Tuen hakeminen rakennerahasto-ohjelmassa

Rakennerahasto-ohjelmassa tukea haetaan sähköisesti 29 §:n mukaiset edellytykset täytävissä tietojärjestelmässä. Tuen hakeminen EURA 2014 -tietojärjestelmässä edellyttää vahvaa sähköistä tunnistautumista. Muussa kuin työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämässä EURA 2014 -tietojärjestelmässä hakemus voidaan toimittaa myös sähköisesti verkopalvelussa tai lomakkeella toimivaltaiselle viranomaiselle. Hakemus tulee allekirjoittaa. Hakemuksen tulee sisältää Euroopan unionin

lainsäädännössä ja kyseiseen hankkeeseen sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä sekä tässä luvussa edellytetyt tiedot. Hakemuksen allekirjoitukseen sovelletaan, mitä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) henkilön yksilöimisestä ja tunnistamisesta säädetään.

24 §

Hyväksyttävät kustannukset ja tuen määrä

Tuki myönnetään hankkeeseen tuen myöntävän viranomaisen hyväksymän kustannusmallin mukaan tai hankkeesta aiheutuvien hyväksyttävien, todellisten, tarpeellisten ja määrältään kohtuullisten kustannusten perusteella.

Hankkeen rahoitussuunnitelman mukaiset rahoitusosuudet on suoritettava rahallisena suorituksena lukuun ottamatta hankkeen omarahoitusosuutta tai Euroopan sosiaalirahaston hankkeissa muun kuin tuen saajan sellaisia palkkakustannuksia, joihin ei myönnetä tukea.

Yleisasetuksen 69 artiklan mukaisia luontoissuorituksia ei rakennerahastohankkeissa voi käyttää.

Tukea ei voida myöntää siltä osin kuin julkisen rahoituksen osuus hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn julkisen rahoituksen enimmäismäärän.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tukimuodoista, niiden määräytymisen perusteista, käyttökohteista sekä enimmäistukimääristä tai -osuuksista sekä menettelystä.

25 §

Tuen ehdot

Tuen käyttämisestä tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa säädetään. Tuen saajan on tällöin esitettävä selvitys hankinnan toteuttamisesta, ellei hankkeeseen myönnetty tuki ole myönnetty kertakorvausmenettelyn mukaisesti.

Tuen saaja on velvollinen säilyttämään

kaiken hankkeeseen liittyvän kirjanpitoaineiston ja muun aineiston niin, että tuen käytön valvonta on mahdollista. Kirjanpitoaineisto on säilytettävä siten kuin kirjanpitolain 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asiakirjojen säilyttämisestä.

26 §

Maksatuksen hakeminen

Maksatusta haetaan sähköisesti toimivaltaiselta viranomaiselta. Muussa kuin EURA 2014 -tietojärjestelmässä maksatusta voidaan hakea myös sähköisesti verkkopalvelussa tai lomakkeella toimivaltaiselta viranomaiselta. Hakemus tulee allekirjoittaa.

27 §

Takaisinperintää koskevat ilmoitukset ja menoilmoitukset

Välittävät toimielimet ja hallintoviranomainen ilmoittavat alueiden kehittämisestä ja rakennerahastojen hallinnoinnista annetun lain 9 §:n mukaiselle todentamisviranomaiselle Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti sääntöjenvastaisuuksista sekä takaisinperintää koskevista ja muista toimenpiteistä, joihin todettujen virheellisyysien oikaisemiseksi on ryhdytty.

Jos virheellisuuden laatu ja laajuus huomioon ottaen tarvittaviin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty, todentamisviranomainen voi velvoittaa välittävän toimielimen tai hallintoviranomaisen määräajassa ryhtymään toimenpiteisiin, joilla virhe voidaan oikaista tai sen toistuminen estää.

Hallintoviranomaisen tulee varmistaa, että 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet ovat Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisia.

Todentamisviranomaisen laatiessa komissiolle menoilmoitusta se vastaa siitä, että 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet otetaan huomioon menoilmoitusta laadittaessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa

tarkempia säännöksiä ilmoituksia tehtäessä noudatettavasta menettelystä.

28 §

Tietojen saanti ja luovuttaminen rakennerahasto-ohjelmassa

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) annetussa laissa säädetään salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta, työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, maakuntien liitoilla ja muilla välittävillä toimielimillä sekä tarkastusviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta tuen hakijaa tai saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- ja ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkittävää olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Pyydetyn tiedon yhteys käsiteltävään asiaan ja tiedon välttämättömyys on perusteltava tietoa pyydetessä.

Edellä 1 momentissa mainituilla tiedon saantiin oikeutetuilla viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän hoitamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, maakunnan liitolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä muilla välittävillä toimielimillä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta verohallinnolta tuen hakijaa ja saajaa koskevat sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä tuen myöntämiseksi tai sen valvomiseksi.

Edellä 1 ja 4 momentissa mainitut tiedot voidaan luovuttaa myös sähköisesti tai teknisen käyttöyhteyden avulla.

Edellä 1—4 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

29 §

Rakennerahasto-ohjelman tietojärjestelmä

Rakennerahasto-ohjelmassa on työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämä EURA 2014 -tietojärjestelmä. Hallintoviranomainen vastaa siitä, että tietojärjestelmä täyttää sille Euroopan unionin lainsäädännössä ja tässä laissa säädetyt edellytykset. Tietojärjestelmää käytetään Euroopan unionin lainsäädännössä, alueiden kehittämisestä ja rakennerahasto-ohjelmien hallinnoinnista annetussa laissa sekä tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Välittävät toimitukset vastaavat siitä, että tuen hakemista, myöntämistä, maksamista ja valvontaa koskevat oikeat ja riittävät tiedot tallennetaan EURA 2014 -tietojärjestelmään.

Siirrettäessä tietoa muusta tietojärjestelmästä tämän liitännäisjärjestelmän omistaja vastaa siitä, että siirrettävän tiedon sisältö ja tarkkuus vastaavat EURA 2014 -tietojärjestelmän sisältöä. Liitännäisjärjestelmän omistajalla on velvollisuus noudattaa EURA 2014 -tietojärjestelmän sisältövaatimuksia.

Tuen hakijalla on oikeus seurata EURA 2014 -tietojärjestelmässä tuen hakemista, maksamista, tarkastamista ja takaisinperintää koskevaa EURA 2014 -tietojärjestelmässä käsiteltävän asiansa etenemistä ja tehtyjä päätöksiä.

Asian seuraaminen edellyttää vahvaa sähköistä tunnistautumista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä liitännäisjärjestelmän omistajan velvollisuudesta noudattaa EURA 2014 -tietojärjestelmän tiedonohjaussuunnitelmaa ja järjestelmään tallennettavista muista kuin henkilötietoja koskevista tiedoista.

30 §

Tietojen julkisuus ja säilyttäminen

Tietojärjestelmään tallennettujen tietojen julkisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään. Julkisia ovat lisäksi tiedot, jotka jäsenvaltioiden on asiaa koskevan Euroopan unionin lainsäädännön perusteella julkais-

tava. Hallintoviranomainen huolehtii tietojärjestelmään tallennettujen tuen saajia, hankkeita ja tuen määrää koskevien tietojen julkisuuteen saattamisesta Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyissä tapauksissa ja tavalla.

Hallintoviranomaisella, todentamisviranomaisella ja tarkastusviranomaisella on oikeus luovuttaa edelleen salassapitosäännösten estämättä Euroopan unionin asianomaiselle viranomaiselle sellaisia EURA 2014 -tietojärjestelmään tallennettuja tietoja, jotka ovat tarpeen valvottaessa, että Euroopan unionin lainsäädäntöä sekä sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä on noudatettu myönnettäessä rakennerahastojen tukea.

Rekisteröidyn oikeuteen tarkistaa häntä koskevat tiedot, niissä olevien virheiden tai puutteiden oikaisuun sekä vanhentuneiden ja tarpeettomien tietojen poistamiseen sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Jos Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetään valtiontuen tai muun tuen seuranta varten perustettavaksi rekistereitä, EURA 2014 -järjestelmän tiedoista muodostetaan vaadittu rekisteri, ja sen tiedot siirretään tarvittaessa vähämerkityksistä tukea tai muuta tukea koskevaan rekisteriin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tietojen säilyttämisestä ja määräajoista.

31 §

Päätöksen tiedoksianto

Sähköisesti tehtyyn hakemukseen annettu päätös annetaan tiedoksi siten kuin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 18 §:ssä säädetään.

Muu tässä laissa tarkoitettu päätös voidaan antaa tiedoksi 1 momentin mukaisesti, jos se, jota asia koskee, siihen suostuu. Muussa tapauksessa päätös annetaan tiedoksi hallintolain (434/2003) 59 §:ssä säädetyllä tavalla.

32 §

Tarkastusviranomaisen tarkastusoikeus

Tarkastusviranomaisella on oikeus suorit-

taa rakennerahastovarojen käyttöön liittyviä hallintoviranomaiseen, todentamisviranomaiseen, välittäviin toimieliimiin sekä tuen saajiin liittyviä tarkastuksia. Yksittäistä hanketta tarkastettaessa tarkastusoikeus koskee hanketta ja sen rahoitusta kokonaisuudessaan. Jos tukea on siirretty muulle taholle, kohdistuu edellä mainittu tarkastusoikeus myös siirron saajan toimintaan.

Tarkastusviranomainen voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan suorittamaan rakennerahastovarojen käyttöä koskevan välittävään toimieliimeen tai tuensaajaan kohdistuvan 1 momentin mukaisen tarkastuksen puolestaan. Tilintarkastajan tulee olla julkishallinnon- ja talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä tilintarkastaja (JHTT-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (JHTT-yhteisö), Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (KHT-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (KHT-yhteisö) taikka kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (HTM-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (HTM-yhteisö).

Tilintarkastajaan sovelletaan tämän toimieissa tässä laissa tarkoitetuissa tehtävissä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tarkastuksen asianmukaista suorittamista varten viranomaisella tai tilintarkastajalla on oikeus päästä tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin tai paikkoihin ja tarkastaa näitä sekä tuen saajan olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen asianmukainen suorittaminen tätä edellyttää. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Edellä 1 momentissa mainituilla viranomaisilla on oikeus saada poliisilta korvausta virka-apua tarkastuksen suorittamisessa.

33 §

Hallintoviranomaisen tarkastusoikeus

Hallintoviranomainen voi suorittaa välittä-

viin toimieliimiin ja tuensaajiin kohdistuvia tarkastuksia. Yksittäistä hanketta tarkastettaessa tarkastusoikeus koskee hanketta ja sen rahoitusta kokonaisuudessaan.

Tarkastuksen asianmukaista suorittamista varten viranomaisella tai tilintarkastajalla on oikeus päästä tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin tai paikkoihin ja tarkastaa näitä sekä tuensaajan olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen asianmukainen suorittaminen tätä edellyttää. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Hallintoviranomainen voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan suorittamaan 1 momentissa tarkoitettua tarkastuksen. Tilintarkastajaan sovelletaan, mitä 32 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

34 §

Todentamisviranomaisen tarkastusoikeus

Todentamisviranomainen voi suorittaa rakennerahastovarojen käyttöön liittyviä hallintoviranomaiseen, välittäviin toimieliimiin ja tuen saajiin liittyviä tarkastuksia. Yksittäistä hanketta tarkastettaessa tarkastusoikeus koskee hanketta ja sen rahoitusta kokonaisuudessaan.

Tarkastuksen asianmukaista suorittamista varten viranomaisella tai tilintarkastajalla on oikeus päästä tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin tai paikkoihin ja tarkastaa näitä sekä tuensaajan olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen asianmukainen suorittaminen tätä edellyttää. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Todentamisviranomainen voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai riippu-

mattoman tilintarkastajan suorittamaan 1 momentissa tarkoitettua tarkastuksen. Tilintarkastajaan sovelletaan, mitä 32 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

35 §

Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano rakennerahasto-ohjelmassa

Tuen myöntänyt ministeriö tai maakunnan liitto vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Jos tuen on myöntänyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, takaisinperinnästä vastaa se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, joka on tuen myöntänyt tai se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka tehtäväksi se on säädetty.

4 luku

Erinäiset säännökset

36 §

Tuen palauttaminen

Tuen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa tuki tai sen osa. Tuen saajan tulee palauttaa tuki tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, se saadaan jättää palauttamatta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske laskennallisen perusteen mukaan myönnetyn tuen ja toteutuneiden kustannusten välistä erotusta.

37 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Toimivaltaisen viranomaisen on määrättävä tuen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu tuki takaisin perittäväksi, jos:

1) tuen myöntämistä, maksamista tai valvontaa varten on annettu virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja taikka tietoja on salattu ja virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen antamisella tai tietojen salaamisella on ollut vaikutusta rahoituksen saamiseen;

2) tuen maksamista tai valvontaa varten on kieltäydytty antamasta tarvittavia tietoja, asiakirjoja tai muuta aineistoa taikka tarkastusta suoritettaessa kieltäydytty täyttämästä muita tuen saajalle tarkastuksen suorittamiseksi laissa säädettyjä velvollisuuksia;

3) tukea on käytetty muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty;

4) sellaisen omaisuuden omistus- tai hallintaoikeus, jonka hankkimiseen tuki on myönnetty, on luovutettu ennen kuin viisi vuotta on kulunut tuen maksamispäivästä, taikka tuen saaja on lopettanut tuen kohteena olleen toiminnan tai supistanut sitä olennaisesti;

5) perusrakenteen investointitukena maksetun tuen kohteena olevan toiminnan omistussuhteissa on tapahtunut viiden vuoden aikana avustuksen viimeisen maksuerän maksamispäivästä sellaisia olennaisia muutoksia, jotka vaikuttavat hankkeen luonteeseen tai täytäntöönpanon edellytyksiin taikka hyödyttävät aiheuttomasti jotakin yritystä tai julkista yhteisöä;

6) tuen saaja on olennaisesti laiminlyönyt noudattaa avustuspäätöksessä määrättyjä ehtoja.

Toimivaltainen viranomainen voi määrätä tuen maksamisen lopetettavaksi taikka osittain tai kokonaan takaisin perittäväksi, jos:

1) tuen saaja ei ole noudattanut avustuspäätöksessä määrättyjä ehtoja;

2) tuen saaja on joutunut ulosottotoimenpiteen kohteeksi, selvitystilaan, konkurssiin taikka yrityksen saneerausesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitettua saneerausmenettelyn kohteeksi ja jollei tuen käyttötarkoituksesta muuta johdu;

3) tuki tai sen osa on myönnetty tai maksettu väärin perustein.

Perimättä voidaan jättää määrä, joka ei ylitä 100 euroa.

Yhteishankkeessa vastaavat kaikki tuen saajat tuen palauttamisesta yhteisvastuullisesti.

38 §

Takaisin maksettavan määrän korko

Tuen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisinperittäväälle määrälle tuen maksu-

päivästä lukien korkoa siten kuin Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään tai, jollei mainitussa lainsäädännössä asiasta säädetä, korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaan vuotuista korkoa lisättyinä kolmella prosenttiyksiköllä.

39 §

Viivästyskorko

Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään asetettuna eräpäivänä, sille on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn korkokannan mukaan tai, jollei mainitussa lainsäädännössä asiasta säädetä, maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

40 §

Takaisinperittävän määrän kohtuullistaminen

Toimivaltainen viranomainen voi jättää osan virheellisesti tai perusteetta maksetusta tuesta tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osittain perimättä, jos täysimääräinen periminen olisi tuen saajan olosuhteet tai toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin lainsäädäntö sitä edellyttää.

41 §

Työ- ja elinkeinoministeriön oikeus takaisinperintään

Työ- ja elinkeinoministeriö voi määrätä maakuntien liitoille rakennerahastovaroista ja niitä vastaavista valtion varoista maksetut varat tai yksinomaan valtion varoista maksetut varat tai niiden osan takaisin perittäväksi, jos maakunnan liitto on käyttänyt varat muuhun tarkoitukseen kuin ne on myönnetty, tai on olennaisesti rikkonut varojen käyttämistä

koskevia säännöksiä tai varojen osoittamis päätöksessä asetettuja ehtoja.

42 §

Tarkastusoikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus tarkastaa tässä laissa tarkoitettujen ohjelmien toteuttamista, tukien myöntämistä, maksamista, käyttöä ja valvontaa. Vastaava oikeus on sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöllä, maakuntien liitoilla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla myöntämiensä tukien osalta.

Euroopan unionin varoista osaksi tai kokonaan taikka valtiontuen myöntämistä tukea koskevasta Euroopan unionin toimielimen tarkastusoikeudesta säädetään Euroopan unionin lainsäädännössä.

Jos tukea on siirretty muulle taholle, kohdistuu edellä mainittu tarkastusoikeus myös siirron saajan toimintaan.

Edellä 1 momentissa mainitut viranomaiset voivat päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan suorittamaan tarkastus. Tilintarkastajan tulee olla julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä tilintarkastaja (JHTT-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (JHTT-yhteisö), Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (KHT-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (KHT-yhteisö) taikka kaupakamarin hyväksymä tilintarkastaja (HTM-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (HTM-yhteisö).

Tarkastuksen asianmukaista suorittamista varten viranomaisella tai tilintarkastajalla on oikeus päästä tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin tai paikkoihin ja tarkastaa näitä sekä tuen saajan olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen asianmukainen suorittaminen tätä edellyttää. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Edellä 1 momentissa mainituilla viranomaisilla on oikeus saada poliisilta korvaukset virka-apua tarkastuksen suorittamisessa.

43 §

Muutoksenhaku

Maakunnan liiton päätökseen saa hakea muutosta siten kuin kuntalaissa (365/1995) oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja kunnallisvalituksesta säädetään.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

44 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan 20 päivänä tammikuuta 2014.

Tällä lailla kumotaan eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjelmien ja hankkeiden rahoittamisesta annettu laki (1652/2009).

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyyn tukeen sovelletaan tuen myöntämisaikana voimassa olleita säännöksiä.

Rakennerahasto-ohjelmista, joiden toimeenpano on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, myönnettyyn ja vielä myönnettävään tukeen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 17 päivänä tammikuuta 2014

Tasavallan Presidentti

SAULI NIINISTÖ

Työministeri Lauri Ihalainen